

چاپ: چاپ شده

تاریخ تألیف: ۹۷۸ق

دومین مثنوی لیلی و مجنون است که در سه ماه سروده و شامل ۲۵۴۰ بیت است: «عقد گهرم که گشت حاصل xx باشد دو هزار و پانصد و چل / تاریخ وی از ره معانی xx نظم ازلی است گر بدانی». این تاریخ برابرست با ۱۰۳۸ و صحیح نیست، چه قاسمی در ۹۸۲ هجری وفات یافته است، و به قرینه «ظل ابدی» و «ظل الهی» که تاریخ دو منظومه گوی و چوگان و زبده‌الاشعار است، این یک نیز باید «ظل ازلی» باشد، که برابرست با ۹۷۸. آغاز: ای نامه ز نام تو مسجل xx مجنون ره تو عقل اول انجام: در حشر بر آرد آرزویم xx زین نامه کند سفید رویم [الذریعه ۲۵۳/۵]

۱. مشهد: رضوی؛ شماره نسخه: ۸۲۸۲/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حافظ محمد قاسم بن علی، تا: ذیحجه ۹۸۱ق؛ واقف: یار محمد خان افشار، ۲۵ خرداد ۱۳۳۲؛ جلد: چرمی، ۸۳ص (۷۴۴-۶۶۲)، ۱۹ سطر چهارستونی (۱۴/۵×۱۱)، اندازه: ۲۲×۱۶/۵سم [ف: ۷-۷۱]

۲. تهران: دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۵۴۲

آغاز: آراسته بود صحن گلشن xx گلها همه چون چراغ روشن / دیدند که از گل انجمن بود xx چیدند گلی که در چمن بود / چون قاسمی از برای حاجات xx آیم بکعبه مناجات / زان پرتو نور عالم افروز xx شد شام سیاه قاسم روز؛ انجام: این نامه بسان وحی منزل xx شد ناسخ نسخه‌های اول / چون یافت تمامی این معما xx کاسمیست نموده بی مسمی / تاریخ وی از ره معانی xx نظم از لیست گر بدانی (۱۰۳۸) / عقد گهرم که گشت حاصل xx باشد دو هزار و پانصد و چل / این نامه دلکش نکو نام xx در عرض سه ماه یافت اتمام / هر چند که این نه در شمارست xx بر من ز زمانه یادگاریست / باشد که کند خجسته راهی xx بر قاسمی حزین دعائی

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ در ص ۱۵۸ نسخه ما آمده: «طبعم که باهتمام خامه xx آراست جهان ز شاهنامه / وانگاه بطالع همایون xx راندم سختی ز حال مجنون»؛ مجلد: کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۸۳گ، ۱۲ سطر (۱۴/۵×۹/۵)، اندازه: ۲۰×۱۳/۵سم [ف: ۹-۱۳۳۷]

لیلی و مجنون / شعر / فارسی

leyli va majnūn

وحشی بافقی، کمال الدین، ۹۳۹ - ۹۹۱ قمری

vahši-ye bāfqī, kamāl-od-dīn (1533 - 1583)

این مثنوی لیلی و مجنون یکی از زیباترین گفتارهای شعری است که در آن داستان معروف لیلی و مجنون به نظم آمده و علاوه بر آن مسائل صوفیانه تبیین گشته است.

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۶۸

آغاز: این نامه که خانه کرده بنیاد xx تویی قبول روزیش باد؛ انجام: کردند ندا ازین کهن دیر xx کاحسنت احسنت تم بالخیر خط: نستعلیق، بی کا، تا: محتملاً قرن ۱۲؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۶۸گ، ۱۱ سطر (۱۱×۵/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۴-۴۵۵]

۲. مشهد: الهیات؛ شماره نسخه: ۴۲۰

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۲۰۱ق؛ دارای یک سرلوح مرصع، مجلد: تملک: حاجی فاطمه سلطان به تاریخ بیستم رجب ۱۲۸۱؛ جلد: تیماج، ۳۵گ، ۱۵ سطر (۱۵/۵×۵/۵)، اندازه: ۲۱×۱۱/۵سم [ف: ۱-۲۴۴]

مشهد: مولوی؛ شماره نسخه: ۴۲۰

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۵۶]

لیلی و مجنون / شعر / فارسی

leyli va majnūn

روح الامین، محمد امین، ۹۷۱ - ۱۰۴۷ قمری

rūh-ol-amīn, mohammad amīn (1564 - 1638)

اهدا به: سلطان محمد قلی قطبشاه (۹۸۹-۱۰۲۰ق)

سومین مثنوی از «پنج گنج» اوست، بادیاچه نثری، در هفت ماه و در حدود هشت هزار بیت سروده است. در این مثنوی پس از توحید و نعت رسول (ص)، در سبب نظم کتاب تصریح می کند که دو دفتر قبلاً سروده و در فکر تصنیف دفتر دیگر بوده که شبی نظامی گنجوی را در خواب می بیند که کلید و نامه ای به او می دهد و در نامه نظامی او را تشویق به سرودن این مثنوی می کند.

[نسخه‌های متروزی ۳۱۰۳/۴؛ الذریعه ۷: ۲۶۰ و ۳: ۳۸۶]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۱۸۲/۳

آغاز: ای قادر بی شریک و انباز xx خاک از تو شده سپهر اعجاز / ای نام تو مطلع هر امید xx سرلوح کتاب تست خورشید؛ انجام: غم را ز دلم جدا مینداز xx در بر رخ من ز شوق کن باز / بفشان به سرم ز ذوق گردی xx بر درد دلم فزای دردی خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: مذهب، ۶۴گ (۱۸۳پ-۲۴۶پ)، ۲۳ سطر (۱۷/۸×۹)، اندازه: ۲۸×۱۵سم [ف: ۲-۲۹۲-۸۴۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۷۴۶

آغاز: زین گشت روانم آمیده xx شد همبر خواب ناز دیده / در خواب کلیم رو نما شد xx چون روح بقلب آشنا شد؛ انجام: عشقم بهوس قرین نباشد xx بودیش رفیق نام لیلی / [چون] برف کز آفتاب شد آب xx سنگ ازدم من شود چو سیماب ساقی نامه ای در دیباچه هست؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۰ و ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۴۷ص،

● **واسوخت = سوز و گداز / شعر / فارسی**

vāsūxt = sūz va godāz

وحشی بافقی، کمال الدین، ۹۹۳۹ - ۹۹۹۱ قمری

vahši bāfqī, kamāl-od-dīn (1533 - 1583)

وی دو منظومه عشقی در این زمینه دارد: یکی در قالب مخمس، و دومین مسدس است. در دیوان او چاپ شده و نسخه های جدا نیز دارد. (احمد منزوی)

[مشترک پاکستان ۷/۱۹۷]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۷۹۱/۶

آغاز: دوستان شرح پریشانی من گوش کنید ×× داستان غم پنهانی من گوش کنید

خط: نستعلیق پخته، کا: سرخوش هروی، محمد صادق، تا:

۱۲۶۲ق؛ ۳گک (۹۸-۱۰۰ر) [ف: ۲-۱۴۲]

۲. قم؛ گلیایگانی؛ شماره نسخه: ۴۴۶/۷-۴۶۶/۳

آغاز: ای گل تازه که بویی ز وفا نیست تورا ×× خبر از سرزنش خار جفا نیست تورا / رحم برعاشق بی برگ و نوا نیست تورا ××

التفاتی به اسیران بلا نیستو را؛ انجام: خوش کنی خاطر وحشی هنگامی سهل است ×× سوی او گوشه چشمی ز تو گاهی سهلست ...

بهر دل گرمی طلسمی مانده بر آتش مگر ×× غمزه جادو گرت چون مردم سحر آفرین / بگذر از بیت الحزن وحشی که در

اطراف باغ ×× می کند بلبل غزلخوانی به آواز حزین

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ ۲گک، ۳۵ سطر [ف: ۸-۴۸۹۲]

● **واسوخت ها / شعر / فارسی**

vāsūxt hā

غیر همانند:

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۴۶

از وفا، ملاوحشی، مولانا غیرت؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۲؛

۲۵ص (۹۵-۱۱۹) (در جنگ) (سنا: ف: ۲-۱۳۶؛ فهرست رایانه ای

ج ۴-۱۰۷۶]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۵۱/۶

از عرفی، وحشی، متین؛ خط: نستعلیق چلیپا، بی کا، تا: قرن ۱۳؛

۱۸ص (۶۹۰-۷۰۷)، ۱۰ سطر دوسطونی [سنا: ف: ۲-۱۴۲]

● **الواصل الی رزق الفاضل / اخلاق / فارسی**

al-vāsel elā rezq-el fāzel

دو نوشته کوتاه درباره رزق و شکر است. مؤلف می خواسته نام

مجموعه اش را «الذریع الی الرزق الوسیع» بگذارد ولی نهایتاً

«الواصل الی رزق الفاضل» را برگزیده است. این نوشته ها مستند

به آیات و روایات است.

بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه: ۱۲۱

آغاز: بسمله الحمد لله المتفرد بوجود الوجود الالهیة و المتوحد بالازلیه و القیومیة و السرمدیة کل قوی فی جنب عظمتہ ذلیل حقیر و کل عظیم فی فیضة قدرته فقیر اسیر؛ انجام: والا به زبان شکر کردن تنها شکر نیست خداوند عالم همگی را توفیق کرامت بفرماید تا شکر او را چنانچه بایست بجا آوریم.

خط: نستعلیق شکسته، بی کا، بی تا؛ ۲۰گک، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: مخ]

● **واضح البیان = شرح مظهر کل / کلام و اعتقادات / فارسی**

vāzeh-ol bayān = š.-e mazhar-o koll

شرح کتاب «مظهر کلام» ملا جامی بن کمال الدین قراتیکنی است که مشتمل بر هفتاد و پنج عقیده از عقاید اهل سنت می باشد در اصول اعتقادی و مسائل کلامی.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۸۷۳

آغاز: الحمد لله حمداً یوافی نعمه و یکافی مزید کرمه و عدد خلقه و زنة عرشه ... اما بعد نموده آید که حضرت شیخ المحققین؛

انجام: وین غافل که بود شارح این ×× عفو فرماش خدا روز پسین خط: نستعلیق ناخوانا، کا: عابد شاه، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج،

۲۲۸گک، ۱۹ سطر، اندازه: ۵/۱۴×۲۶سم [ف: ۵-۳۰۲]

● **الواضحة الاعمال الصالحة / کلام و اعتقادات / فارسی**

vāzehat-ol a'māl-es sāleha

صلاح بن جلال بن کمال

salāh ebn-e jalāl ebn-e kamāl

فصل اول - در معرفت ذات باری تعالی ...

آغاز: الحمد لله الذی وفق العلماء لتقیح باب الفوز و النجاح ... بدان علمک الله مالک تکن تعلم که شرف همه علوم به حسب

شرف معلوم است و چون ذات اقدس و صفات مقدس باری تعالی و تقدس اشرف و اعز و اعلی از همه اشیاست ... بنا بر این

فقیر کمترین پریشان حال صلاح بن جلال بن کمال بلغه الله تعالی الی نهاية الامال اشتغال به این مقال و بیان این احوال لازم

دانست ...

[فهرستواره منزوی ۵۹۵/۹]

قم؛ لاجوردی، سید مهدی؛ شماره نسخه: ۲۵/۲

آغاز: برابر

بی کا، بی تا [چند نسخه-ف: ۱۰۹-]

فهرستگان: نسخه های خطی ایران (فخا)؛ جلد سی و چهارم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276272

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۳/۲۰/۱۴